

tie, at Østudvidelsen er behæftet med en lang række problemer, som kan få markante følger for det danske samfund, såfremt de ikke tages alvorligt. Avisen citerer Svend Auken for at kritisere regeringen for at nedtone risikoen for løntrykkeri, illegal indvandring og øget kriminalitet. Ifølge avisen udtaler Auken:

»Hvis jeg har ret i, at der vil komme så mange, så kan det hele ende med en meget ubehagelig hetz til sin tid. Det, jeg frygter, er, at spændingerne i et samfund som det danske bliver større, end man overhovedet kan forestille sig. Jeg er selv en stærk tilhænger af udvidelsen, men derfor kan man da godt gøre noget for at forebygge problemerne.«

Ifølge avisen kritiserer Svend Auken den nuværende beskæftigelsesminister for end ikke at ville inddrage de mulige negative konsekvenser af Østudvidelsen i trepartsdrøftelserne om en ny arbejdsmarkedsreform og siger: »Hvad gør vi med uorganiserede arbejdsgivere, som overhovedet ikke vil have dansk arbejdskraft? Kan vores system tage højde for det?«

Svend Auken underbygger sine forudsigelser – om en stærkt stigende indvandring fra de nye medlemslande til Danmark – med en række økonomiske argumenter. Han udtaler således:

»Tag udgangspunkt i, at EU's samlede befolkning vokser med 35 procent med de ti nye Østlande. Men økonomien vokser kun med 5 procent. Hvis man lægger alle deres økonomier sammen (...) så er de formentligt ikke større end Hollands. Mange mennesker i disse lande er uden arbejde, og hvis de har et, så tjener de en femtedel af, hvad de kan tjene i Danmark. De skal bare tage færgen. Mange er her allerede i dag, ganske vist ofte ulovligt, men nu bliver det lovligt. Jeg tror, der vil komme tusindvis af alene polakker, men når det bliver nævnt over for beskæftigelsesministeren (...) så siger han, uden at have det sarteste belæg, at der ikke er noget problem.«

Regeringen nedsatte i oktober 2002 en intern embedsmandsgruppe til at afdække muligheder for utilsigtet brug af de danske sociale ordninger. Det fremgår af Berlingske Tidende under overskriften »Dansk sociallov under EU-pres«⁹⁾, at regeringen anerkender, at den kommende EU-østudvidelse kan åbne mulighed for misbrug af den danske sociallovgivning. Der ventes et stigende antal tilflyttere fra Østlandene, da man frit kan flytte til Danmark, hvis man har tilsagn om et job. Hvis tilflytteren efterfølgende bliver arbejdsløs, er vedkommende berettiget til sociale ydelser. En hurtigtarbejdende embedsmandsgruppe er blevet nedsat, der ifølge beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen (V) skal »afdække muligheder for utilsigtet brug« af de sociale ydelser. Vibeke Dalbro,

kontorchef i Arbejdsdirektoratet, mener ikke, at tilflytningen vil skabe nævneværdige problemer, da tilflytterne kan sendes hjem, hvis de ikke kan forsørge sig selv.

Regeringen har i et notat til Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg¹⁰⁾ bl.a. forklaret, at »Danmark har brug for vækst i arbejdsstyrken i de kommende år«. Notatet beskriver, at denne vækst kan tilføres dels »ved en højere erhvervsfrekvens for personer, der allerede er i Danmark«, dels ved bidrag af arbejdskraft – »dygtige fagfolk« – fra de nye EU-lande. Notatet forklarer også: »Danmarks positive tilgang til EU-udvidelsen og vandrende arbejdstagere betyder ikke, at kikkerten er sat for det blinde øje. Udviklingen vil blive fulgt nøje, og der vil være mulighed for at bremse adgangen til det danske arbejdsmarked, hvis udvidelsen – mod forventning – giver problemer.«

I regeringens notat gøres det gældende, at »skulle det vise sig, at arbejdsgivere uden overenskomst i stigende omfang skulle vælge at benytte Østarbejdere med løntryk til følge, vil de faglige organisationer kunne reagere i henhold til de muligheder, der findes inden for det fagretlige system, dvs. ved iværksættelse af kollektive kampskridt med henblik på at indgå overenskomst.« Som et supplement hertil vil regeringen ifølge notatet »følgte lønudviklingen på arbejdsmarkedet og vil – såfremt der sker markante ændringer i lønstrukturen – gøre brug af sikkerhedsmekanismen inden for de regler, der gælder for overgangsperioden for de nye medlemslande.«

Dette skal ses i sammenhæng med, at EU i forbindelse med optagelsen af de kommende medlemslande i EU's indre marked har introduceret en ny, såkaldt specifik sikkerhedsmekanisme. Mekanismen vil kunne påberåbes af de eksisterende medlemslande og/eller af Kommissionen, hvis de kommende medlemslande ikke efterlever de forpligtelser, de har påtaget sig under forhandlingerne. Konkret betyder det, at Kommissionen skal foreslå beskyttelsesforanstaltninger, hvis de kommende medlemsstater bryder EU's lovgivning, eller hvis der er begrundet frygt for, at det vil ske.

Forslagsstillerne finder det meget risikabelt, at den nuværende regering – og også den tidligere, socialdemokratisk ledede regering – har tøvet så længe med at kulegrave problematikken. Det er yderst risikabelt først at beslutte udvidelsen og så derefter drøfte konsekvenserne. Det er altid for sent at trække i nødbremsen, når ulykken er sket og har forvoldt uoprettelige skader. Ifølge regeringens notat vil »sikkerhedsmekanismen« i en syvårig overgangsperiode give »mulighed for at stoppe for arbejdstilladelser til borgere fra